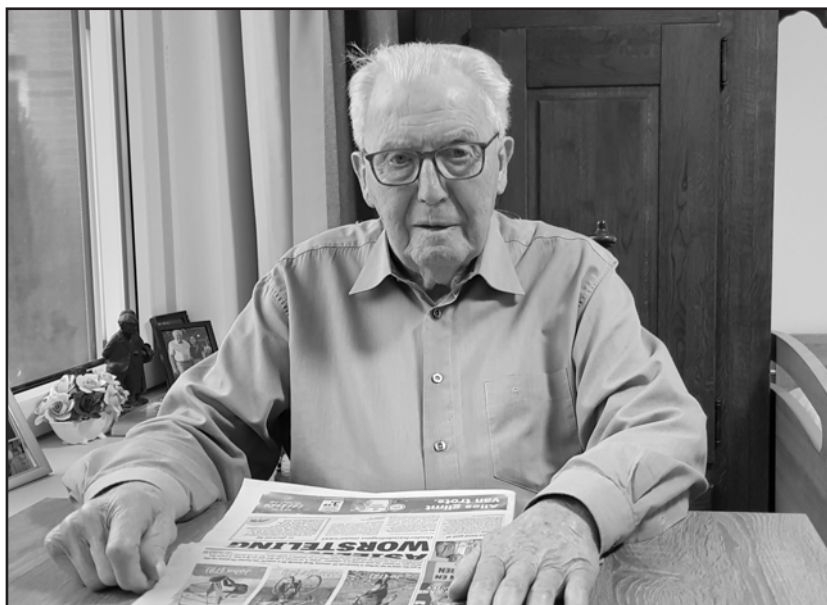

In gesprek met een echte Reuselnaar

Toen ik in d'n bouw begon hoi ik alleen mér un mulodiploma. Saomen mee Wim Schaop, Wim d'n Aoi en Harrie van Graote ben ik gon klussen in d'n bouw. Van hun heb ik genoeg geleerd um onnémmer te kunnen worren. Wel hoi ik daorvur de bank noddig en moes ik zeuven daogen per wéék werken, worvan inne dag vur de boekhouwing. Mér dé hi wel hil veul kruim gekost.

Aan het woord is de 87-jarige Rie van den Borne, de oudste van de vier kinderen van Kees van den Borne, in Reusel beter bekend als Kees *Blek* en de in Arendonk geboren Anna van Gorp.

In mijn woonkamer in Mariahof, oktober 2022.

Opa en oma Blek

Opa *Driek Blek* (van den Borne) en oma *Betje Blek* (Kerkhofs) woonden aan de vroegere vijf-sprong, gevormd door de Mierdseweg, Hooge Mierdseweg, Hondsbos, Lage Mierdsedijk en de Rijpershoek. De in zuidelijke richting lopende Rijpershoek kwam daar samen met de Mierdseweg, daartussen lag een spievormig stuk grond. Op die spie stond het huis van opa en oma Blek. Opa had het huis aan de Mierdseweg zelf gebouwd. Het was een huis met een *schaliën* (leien) dak, een eenvoudig huis met de voordeur in het midden en aan beide zijden daarvan kamers. Onder een afdak zat een aangebouwde geitenstal. Het was opgetrokken uit rode Belgische steen. In september 1944 beweerden Duitse soldaten dat er vanuit het huis op een Duitse officier geschoten was. Ze dreigden de aanwezigen, waaronder Puijs van Limpt en oma Betje, te fusilleren. Oma Betje ging, nadat ze een Lourdes rozenkrans had omgehangen, voor de soldaten staan en zei: "*Mén dan mér urst, ik ben de oudste.*" Er werd gelukkig niet geschoten.

Samen met mijn zusje Maria, omstreeks 1940.

Opa en oma hadden een gezin van drie dochters en vier zonen te weten oma Piet, oma Jan, onze pa, oma Driek, tante Agatha, tante Leen en tante Sjo. Voor de geboorte van oma Driek was er eerder al een Driekske geboren. Die is, tot groot verdriet van opa en oma, maar zes maanden oud mogen worden.

Opa Driek heb ik niet meer gekend, hij was al 15 jaar overleden voor ik ben geboren. Oma Betje herinner ik me nog wel goed. Het was een klein vrouwtje met een *doodgoei* hart. In haar huis stond een grote klok met een slinger en ze had een flinke tuin waarin veel appelbomen stonden.

Oma Jan *Blek* is op jonge leeftijd, tijdens het uithalen van acrobatische toeren op de kermis, uit de schommels gevallen. Hij beschadigde daarbij zijn ruggengraat zodanig dat hij voor het leven invalide werd. Alleen met krukken kon hij nog een klein stukje lopen, maar fietsen ging hem des te beter af. Met een transportfiets bezorgde hij het brood van Harrie van Gorp, in Reusel het *Bekkersmenneke* genoemd. Zijn hobby, was bijhouden, hij had een *biestal* bij hem thuis maar ook in de Bus, aan de Raamloop, op de grens met Bladel. Hij was handig en slim. Tijdens de oorlog had

ome Jan zijn korven met bijenvolken in het land van Heusden en Altena staan. Daar fietste hij dan geregeld met een bijenkast voor op zijn pakkendrager naar toe. In die kast had hij dan wel 15 kilo Belgische shagtabak zitten met ook wat bijen. Bij controle onderweg riep hij op de vraag wat hij vervoerde: *"Bijen heren!"* Meestal geloofden de Duitsgezinde politiemannen dat niet, ze wilden dat ook zien. Dan schermde ome Jan met zijn invaliditeit en zei: *"Ge meugt gerust kééken, mér ge moet mij de kans geven 200 meter verder te gaan staan, ik kan nie lopen en als die kast opengaat, dan vliegen er duuzenden kaai bieën weg, want die zén dur dé gehutter op de weg hil kaod."* Die rijkswachters keken dan erg wantrouwig en vertwijfeld, waarop ome Jan dan zei: *"Mér witte wa ge wel kunt doen, dur 't telgat kééken, dé is mér een paor centimeter groot, daor kunnen er mér enkele tegelék utvliegen en daor ben ik nie bang van"*. Keer op keer traptten ze daar in, ome Jan schoof het *schuifke* voor het vlieggat weg, de bijen werkte zich naar buiten en de rijkswachters riepen dan: *"Doe dicht, doe dicht!"* Wat ome Jan uitgedacht had was het volgende, hij had een heel klein *bekske* met honing met een dertigtal bijen erin aan de binnenkant van de kast voor het telgat geschroefd en de rest van de kast gevuld met tabak. Dat bracht in de oorlog grof geld op. Zijn broer, ome Piet *Blek*, was een avonturier hij stroopte graag en veel. Op het Kroonven

had hij vis uitgezet, een schuilhut gebouwd en er een boot liggen. Hij kon geweldig goed schaatsen en was zo brutaal als de nacht. In de oorlog trappeerden politiemannen hem toen hij aan het knoeien was aan een afgeschoten Engels vliegtuig. Hij vluchtte op z'n fiets weg. Toen hij bijna werd ingehaald stak hij een stok door de spaken van de voorste politieman. Hij wist te ontkomen, maar 's anderdaags vonden ze hem in het hooi. Na een worstelpartij werd hij gearresteerd en zwaar geboeid. Lopend tussen agenten, werd hij via de Mierdseweg afgevoerd. Het was Dora Bierings die het niet kon laten te roepen: *"Hedde gullie niks anders te*

Ome Jan Blek omstreeks 1930 samen met Pruis van Limpt bezig met bijenkorven vlechten. Op de achtergrond kinderen van Trien Jansen – Van Limpt.

Mijn ouders Kees Blek en Anna van Gorp tijdens hun trouwdag in 1934.

Oma Betje Blek met haar kleinkinderen omstreeks 1940. V.l.n.r. nichtje Marietje Geurtjes, tante Lena, zusje May, neefje Henk Geurtjes en ik.

doen, het is begot toch ginne misdadiger!" Met z'n klak dwars op zonne kop knikte ome Piet, Dora toe. Hij kwam in kamp Vught terecht en van daaruit werd hij naar Duitsland op transport gezet. Voor de Duitse grens kon hij ontsnappen en is liftend naar huis komen.

Ouderlijk gezin

Onze pa had een rustiger leven dan zijn beide broers Piet en Jan. Hij was sigarenmaker, samen met ons moeder Anna van Gorp werkte ze bij Karel I. Na hun trouwen zijn ze gaan inwonen in het huis van Mieke *van den Bonte* (van de Ven) in de Bakkerstraat. Daar ben ik op 16 september 1935 geboren. Niet

lang na mijn geboorte betrokken mijn ouders een nieuwbouwhuis dat rechts van het huis van oma Betje stond. Daar zijn achtereenvolgens ons Maria, onze Karel en ons Elly geboren. Ons Elly was een nakomertje; ze is acht jaar na onze Karel geboren. In 1953 werd ons gezin hard getroffen toen onze Karel op elfjarige leeftijd een noodlottig ongeval kreeg dat hij niet overleefde. Ter hoogte van de familie Kox aan de Hooge Mierdseweg werd hij aangereden door een auto. Onze Karel draaide daar om en had door het lawaai van de dorsmachine de auto niet aan horen komen. Zijn overlijden heeft veel verdriet gebracht in ons gezin. Vooral mijn ouders hebben dat verdriet heel hun leven bij zich gedragen en hebben het nooit echt een plaats kunnen geven.

Oma Betje met mijn zusje May en mij bij haar huis aan de Mierdseweg, omstreeks 1945.

Van de kleuterschool herinner ik me zuster Pacifica nog goed. Op de speelplaats stonden bankjes zonder leuning. Wat ik uitgehaald heb weet ik niet meer, maar ik kreeg op een keer zo'n harde mep van haar dat ik achterover van het bankje viel.

Van de lagere school herinner ik me frater Veranus van de eerste klas. Ook herinner ik me meester De Kok uit Hulsel en de fraters Radboud, Franciscus, Evidius, Suplicius en Salvator, bijgenaamd *de Kattenrug*, nog goed. Ze gaven goed les, maar er moest wel geluisterd worden. Het motto was, wie niet horen wil moest maar voelen. Regelmatig werden er

Mijn ouderlijk gezin in 1953. V.l.n.r. broertje Karel, onze pa, ik in militair tenue, zusje Elly, ons moeder en ons Maria.

dan ook meppen uitgedeeld en die konden hard aankomen weet ik nog wel uit ervaring. In die tijd ging ik dennenboompjes planten voor de gemeente, samen met gemeentewerker Nol *Tuut* (Dirkx). Hij stak met een stik een gleuf in de grond waarin ik de boompjes moest planten, met de wortel precies op hoogte. Daarna moest ik ze met mijn voet goed aanduwen. De bossen bij het Hulsels Venneke en het bos bij veearts Bax zijn door mij voor een deel aangeplant.

Oorlog

Het eerste wat ik van de oorlog herinner was dat er in de wei van Driek Panjoel een grote bom viel, echter die bom ontplofte niet. Het was een zogenaamde blindganger. Later is die bom opgegraven en onschadelijk gemaakt. In september 1944 brak in Reusel door oorlogsgeweld de hel los. Duitse soldaten waren erachter gekomen dat bij ons een vet varken verstopt zat. Ze kwamen met paard en wagen en binnen zetten ze direct onze pa een pistool *op zonne kop* met de vraag waar het varken zat. Echter zover is het niet gekomen want het paard was zo ongedurige dat het al snel ondersteboven in een diepe sloot terechtkwam. Het paard kwam op de hoogkar terecht. Zo werd ons varken gered.

Het dorpscentrum werd door kanonvuur en bombardementen bestookt en veranderde in een puinhoop. De torenspits van de kerk werd eraf geschoten en het zusterklooster brandde

helemaal uit. Ons gezin zat toen in de kelder onder de trap van het huis. Ook politie Dirkx en zijn vrouw hadden hun toevlucht bij ons gezocht. Hij kreeg daar onze gevulde pispot op zijn kop die boven hem op de trap stond. Een kogel ging door de voordeur, door de trap en boorde zich in de tegelwand van de keuken. Bij ons werd het te gevaarlijk. We vluchtten naar de familie *Geu* (Tops) in de Kattenbos waar in allerijl een schuilkelder werd gegraven. De ingang van de schuilkelder stond haaks op het zitgedeelte zodat daar

Mijn broertje Karel overleden door een noodlottig ongeval in 1953.

Onze trouwdag op 1 augustus 1959. We trouwden in de Sint Willibrordus kerk in Eersel.

geen scherven in konden komen. De bovenkant van de schuilkelder werd afgedicht met balken, mutserd en een laag zand.

Op de Kattenbos liep een doorgedraaide Duits soldaat rond die de buurt tiranniseerde en op zoek was naar jonge meiden. Een aantal jongemannen hebben hem te pakken genomen en gezorgd dat hij voortaan uit de buurt bleef. Het was overal chaos in Reusel.

Samen met mijn vrouw Sjan omstreeks 1980.

Jeugdjaren

Na de lagere school ging ik vier jaar naar de Mulo in Bladel waar ik slaagde met heel mooie cijfers. Mijn speelkameraadjes in die tijd waren Toon en Fons *Schoor* (Schoormans) en Jan *Schaop* (Dirkx). Vaak gingen we voetballen op het veldje van de fraters aan de Lagemierdse-dijk. Het zanderige voetbalterreintje was van de Reuselse fraters. Bij Driek van Mechelen of bij *van Gepeltjes* (van Gompel) stond vaak een *roomkiep* met water met een *pollepel* eraan zodat we daar konden drinken. Ook ben ik een tijdje lid geweest van Reusel Sport.

Bij Kiske *Schrijn* (Gijsbers) ben ik na de Mulo gaan werken als ombladtrekker. Daarna heb ik aan de *klopmeulen* gestaan bij Wim *van Nol Zak* (van den Borne) waarmee ik kolenzakken moest schoonmaken. Het was *hil smerrig wéérk* want ik werd er zo zwart van als een *kaoter*.

Op zeventienjarige leeftijd tekende ik een zevenjarig contract voor de militaire legerdienst. Na twee jaar kreeg ik daar spijt van, maar ik kon alleen uit dienst als ik ging emigreren of een andere dringende reden had. Voor emigratie heb ik me aangemeld en kon mee met een boot naar Australië voor 100 gulden, maar heb dat toch niet gedaan. Dus zat er niets anders op een brief te schrijven om onder het contract uit te komen. De redenen die ik opgaf was dat mijn ouders erop tegen waren omdat, niet lang daarvoor, mijn broertje Karel was overleden.

Eigen gezin

Wim *Schaop* (Dirkx) was een klusser in de bouw. Met hem kon ik mee om het vak metselaar te leren. Niet alleen van hem heb ik metselen en bouwen geleerd, maar ook van Wim *d'n Aoi* (Lavrijsen) en timmerman Harrie *van Graorte* (van Limpt). Zo heb ik in de praktijk het bouwvak geleerd en had toen genoeg kennis opgedaan op zelfstandig aannemer te worden.

Frans *Schaop*, een broer van Wim, trouwde in de jaren vijftig met Nel van Woerkum uit Eersel. Op hun trouwfeest was ik uitgenodigd en leerde daar Sjan van Woerkum kennen een zus van de bruid. Het klikte tussen ons en na een verkeringstijd van drie jaar zijn we getrouwd.

Ome Jan *Blek* woonde toen nog in zijn ouderlijk aan de Mierdseweg waar eerst opa en oma woonden. Aan de linkerkant zat een oude geitenstal met nog een halve meter mest erin. Ik

vroeg aan ome Jan of ik die stal voor ons mocht verbouwen. Hij zei heel spontaan: "Gò oewe gang." We hebben toen de mest er uitgehaald, vloeren gestort, muren en kozijnen geplaatst, een gang vanuit de keuken gemaakt en zijn daar gaan wonen. We hadden er nog geen echte wc; het was niet meer dan een put met een houten plank erop met een gat erin, een zogenaamd *plonsgat*. In de tuin heb ik later een garage en berging bijgebouwd. Later heb ik van ome Jan en ook van onze pa een stuk grond gekocht. Toen had ik een bouwplaats met grond van 1900 vierkante meter. Daarop werd een nieuw huis gebouwd dat tussen het vroegere huis van oma en opa Blek en dat van onze pa kwam te staan. Ons Sjan heeft, voor we kinderen kregen, gewerkt in de Reuselse confectieateliers Op de Beek en Otten. In 1964 is ons Karin en in 1970 onze Karel geboren en was ons gezin compleet. Hun namen herinneren aan mijn broertje Karel die op elfjarige leeftijd door een noodlottig ongeval om het leven kwam.

Aannemer

In de jaren zeventig ben ik klein begonnen als zelfstandig aannemer met een paar knechten in dienst. We werkten toen vooral aan stallen, schuren en enkele woonhuizen aan de Postelsedijk, Schepersweijer en Laarakkerdijk die daar in korte tijd gebouwd zijn. Het timmerwerk was meestal voor Harrie van Graote of Ben Goudsmits. Voor Jef Imants werd aan de Turnhoutseweg een fabriekshal flink uitgebreid. We werkten altijd in uurloon tegen

Keesje van Gorp overleden door een noodlottig ongeval tijdens vakantie in Spanje in 1982.

redelijk prijzen. Mijn eerste grote werk was het bouwen van een verdieping op de drukkerij van *d'n Oppasser* (Antonis) in de Molenstraat. Later werden ook grote winkelpanden gebouwd. Trots ben ik op de bouw van modehuis Uniek in de Kerkstraat. In goede samenwerking met bouwbedrijf Ben Goudsmits werd in 1993 een groot winkelpand gebouwd met een ruim kantoor en vier grote appartementen. Eigenaresse Nel Schellens heeft me daarvoor schriftelijk bedankt. Samen met bouwbedrijf Hurks, die de staalconstructie bouwde, heb ik voor Wim van der Leegte in Hapert een grote fabriekshal gebouwd. Het bedrijf van Wim zat toen in de éreremoei maar met mijn bankgarantie kon er toch gebouwd worden. Later heb ik voor Van der Leegte meerdere fabriekshallen gebouwd. Mede hierdoor kon dat bedrijf uitgroeien wat het nu is, een succesvol, internationaal bedrijf. Ook hier was Jos Franken steeds de architect. Een bijzonder project was de bouw van de reclamezuil voor Van der Leegte in Eindhoven. Voor de voet van die zuil werd een gewapende betonblok van 32 kubieke meter gestort.

Bloemist Nol van Rijswijk kon in de Schoolstraat van Jan Sanders 2500 vierkante meter grond kopen om er een dubbele winkelblok te bouwen. Hij kwam daarvoor bij mij maar moest wel een medebouwer hebben. Ik riep

Tijdens onze zilveren huwelijksfeest op 1 augustus 1984 in onze tuin aan de Mierdseweg.

Tijdens de vakantie in Australië samen met kinderen Karin en Karel in 2017.

toen spontaan: "Die zit hier!" We werden het eens en architect Jos Franken kon aan de slag met het ontwerp en ik kon van start met de bouw.

Alzheimer

Wat ons privéleven betreft hebben Sjan en ik het goed gehad. We waren graag onder de mensen. Samen kwamen we vaak in Bels, bijvoorbeeld bij de dancings de Zweep in Oud-Turnhout en de Veertien Billekes in Zandhoven. Jarenlang was ik bij de biljartclub. De biljartavonden waren op vrijdagavond bij café de Vrachtskar waarbij het pintelieren na afloop heel belangrijk was. Na sluitingstijd, om twaalf uur, gingen we vaak naar het 'keukencafé'. Daar was ik niet de enige. Er werd niet veel getapt maar wel *veul gezéverd*. Dat zéveren liep wel eens uit hand. Zo is Sjaan, dochter van Harrie Hoeks, voor de grap *efkes* aan de kapstok in het *halleke* gehangen. Fons van de Mulder (Coppens) had weer eens goed gedronken en riep tegen z'n vrouw: "*Til ik naoi erut!*" Til riep terug: "*Wocht efkes ik naoi mee!*" Ons Sjan kwam daar dan wel eens om half zes in de vroege morgen binnen en riep dan boos: "*Godde onderhand is mee naar huis want anders naoi ik erut!*". "*Ja om te lachen is nie veul noddig!*"

Vanaf medio de jaren zestig gingen we regelmatig op vakantie vaak samen met de Reuselse familie van Kees van Gorp of met de familie van Girt Meurs uit Bladel. Eerst niet te ver, naar de Moezel of naar de wijnstreek in Duitsland. Daarna zochten we zuidelijker gebieden op,

Esmee en Silke, dochters van ons Karin in 2022.

bijvoorbeeld naar het Spaanse Benidorm of Torremolinos. In Spanje was ik in 1982 getuige van het verschrikkelijke ongeluk met dodelijk afloop van zoontje Keesje van Gorp. Hij viel tijdens het spelen door een ruit en was vrijwel op slag dood. Het is een ongeluk waar ik nu nog mee kan janken. Het was vooral ook verschrikkelijk voor zijn ouders en de rest van de familie. In de jaren 2000 tot 2014 zijn we regelmatig met de familie van Gorp naar Tenerife gevlogen.

In de negentiger jaren kon ik een lap grond kopen in de Lange Voren. Daar bouwden we een werkplaats met inpandig woonhuis waar we in gingen wonen. De gebroeders Sanders huurden de werkplaats en begonnen er een metaalbedrijfje in vooral frees- en boorwerk. Omstreeks 2013 heb ik een nieuwbouw appartement gekocht aan de Dorpsbron. Toen ik daar samen met mijn zoon Karel laminaat aan het leggen was, kwam Sjan met de fiets kijken hoe het ging waarna ze verder ging naar slager Smolders in de Kerstraat. Toen ze daar vertrok om naar huis te gaan zei ze later verward tegen me: "*Ik moes de weg nor de Dorpsbron vraogen want ik wies de weg terug nie mér.*" Er werd bij haar alzheimer vastgesteld. Na 3 jaar samen in het appartement gewoond te hebben is Sjan opgenomen in verpleegtehuis de Floriaan in Bladel. Op 20 september 2016 is ze daar overleden. Een harde klap voor mij waar ik nog steeds heel veel moeite mee heb, vertelt Rie geroerd.

Ons Karin en onze Karel zijn beiden getrouwd en hebben ieder twee kinderen. Inmiddels

heeft een dochter van ons Karin ook een zoon gekregen. Dus ben ik nu de trotse opa en superopa van vier kleinkinderen en een achterkleinkind en dat vind ik het belangrijkste en mooiste wat me is overkomen.

Na het overlijden van Sjan heb ik samen met Karin en Karel een negentien daagse reis gemaakt naar Australië. We hebben er geloogd bij mijn vroeger schoolkameraad Toon Schoor. Hij woonde al meer dan zestig jaar in Australië, in de omgeving van Melbourne. Toon is daar op jonge leeftijd begonnen met het kweken en verkopen van groenten die daar toen niet bekend waren. De zaken gingen zo goed dat er een vrachtwagen werd aangeschaft en hij steeds meer grond kon bijkopen. Die grond heeft hem geen windeieren gelegd. Door de grote uitbreiding van Melbourne was zijn grond nodig voor de stadsuitbreiding. We hebben op die reis Margery Grist bezocht een dochter van de inmiddels overleden ome Piet Blek. We waren ook van plan het gezin van haar broer Peter te bezoeken maar dat viel 'in het water' vanwege heftige bosbranden

Momenteel verblijf ik in Mariahof, een huis van Oktober, waar ik het heel goed naar mijn zin heb en heel goed voor mij gezorgd wordt. Het is het beste wat me op mijn oude dag kon overkomen.

Slot

Na zijn mulo opleiding koos Rie duidelijk

niet voor een kantoorbaantje. Aanpakken in de bouw paste beter bij hem. Als jongeman leerde hij het bouwvak in de praktijk van ervaren bouwvakkers, zoals Wim Schaop, Wim d'n Aoi en Harrie van Graorte. Met hen ging hij op karwei. Maar Rie wilde meer, hij wilde eigen baas worden, hield van doorpakken en ging risico's niet uit de weg. Hij begon als aannemer met eenvoudige klussen zoals het bouwen van schuren en stallen voor Reuselse boeren. Later pakte hij omvangrijke grote klussen aan zoals de bouw van modehuis Uniek en met appartementen en bedrijfshallen voor Wim van de Leegte ook bekend als VDL. Terecht is hij trots op wat hij in de bouw heeft gepresteerd.

Rie is ook iemand die vaak samen zijn vrouw onder de mensen wilde zijn. Hij genoot van de bezoeken aan dancings de Zweep in Oud-Turnhout en de Veertien Billekes in Zandhoven. Maar ook van het pintelieren tot in de kleine uurtjes, na zijn biljartavond in de Vrachtkar op vrijdagavond.

Rie heeft ook een zachte kant. Hij noemde zijn twee kinderen naar zijn veel te vroeg overleden broertje Karel. Hij vertelt met trots over zijn kinderen, kleinkinderen en achterkleinkind. Als het gaat over de ziekte alzheimer van zijn vrouw Sjan en haar overlijden na drie maanden verblijf in het verpleeghuis te Bladel, toonde hij zichtbare emotie.

Daarom stellen we met recht vast dat Rie van den Borne, in Reusel beter bekend als Rie Blek, zoon van Kees Blek en de in Arendonk geboren Anna van Gorp, een echte Reusenaar genoemd mag worden.

Met mijn achterkleinkind Bram, de zoon van Esmee, de oudste dochter van ons Karin in het Mariahof in 2021.

Britt en Roy, kinderen van onze Karel en Henny.